

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetai/Fakultetai	Katedra
EDU8008	5	MRU, Socialinės politikos fakultetas, Edukologijos institutas KU, Pedagogikos fakultetas	Socialinio darbo katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Socialinio ugdymo teorija

Pavadinimas anglų kalba

THEORIES OF SOCIAL EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Socialinio ugdymo teorijos ir metodikos dalykas skiriamas edukologijos doktorantams padėti plėtoti socioedukacines žinias ir jas kūrybiškai taikyti pedagoginėje praktikoje, integruojančioje formaliojo, neformaliojo ugdymo bei savaiminio mokymosi kontekstus ir šias žinias savarankiškai taikyti atliekant pedagoginės veiklos vertinimo tyrimą. Siekiama ugdyti gebėjimą taikyti socialinio ugdymo technologijas naujose situacijose; aktualia informacija ir duomenimis grįsti priimamus švietimo sprendimus, būti kompetentingu partneriu bendruose projektuose.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The subject "Theory and Methods of Social Education" is for doctoral students of Education to develop their socio-educational knowledge and to apply it creatively to pedagogical practice that integrates formal and non-formal education as well as self-contained learning contexts. Students are expected to apply the knowledge conducting independently the research on evaluation of pedagogical activity. The goal is to develop students' ability to apply technologies of social education in new situations; to ground the educational decision on relevant information and data; to be competent partners in joint projects.

Studijų rezultatai

- Kritiškai analizuoti ir vertinti moderniąsias socializacijos teorijas, ugdant gebėjimą jomis grįsti socialines pedagogines strategijas, nukreiptas į vaikų pozityvios socializacijos proceso kokybę.
- Įvardinti socialinės stratifikacijos dimensijas ir pagrįsti jų raišką švietimo sistemoje bei nustatyti švietimo įtaką socialiniam mobilumui, analizuoti patekimo į formalaus ugdymo sistemą socialinius aspektus (lyčių, rasių, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais).
- Projektuoti, realizuoti ir vertinti socialinės pagalbos teikimą individualiame, grupės, bendruomenės lygmenyse, atsižvelgiant į Lietuvos socialinės bei vaiko gerovės politikos tendencijas ir aktualijas.
- Kurti ir priimti inovatyvius sprendimus, adaptuoti socioedukacinės pagalbos modelius atsižvelgiant į ugdytinių galimybes, poreikius bei aplinkos sąlygas, organizuojant formaliojo ir neformaliojo ugdymo(si) veiklas.
- Valdyti socialiniam ugdymui(si) aktualią informaciją, efektyviai bendrauti ir bendradarbiauti, dirbti komandoje, gerbiant skirtingų kultūrinių ir vertybinių nuostatų įvairovę.
- Pagrįsti socialinių partnerių integracinių ryšių poreikį bendruomenėje, analizuoti partnerystės

tinklo kūrimo mechanizmą bei projektuoti partnerystės tinklo optimizavimo modelį, užtikrinant asmens socialinio ugdymo sistemos efektyvumą.

7. Taikyti pedagogo veiklos tobulinimo tyrimo ir savęs įsivertinimo bei pristatymo metodologiją.

Turinys

Globalizacijos iššūkiai ugdymui ir ugdymo mokslui.

Vietiniai, regioniniai, globaliniai konfliktai (taikos, pagarbos žmogaus teisėms ugdymas, taikaus konfliktų sprendimų gebėjimų ugdymas). Ekologinės problemos (ugdymas subalansuotai plėtrai). Migraciniai procesai (tolerancijos, globalinio pilietiškumo ugdymas). Socialinė asmenų ir grupių nelygybė (pilietinio solidarumo, lygių galimybių supratimo, ekonominio raštingumo ugdymas). Visuotinės globalizacijos procesai ir kultūrinis pliuralizmas. Visuomenės multikultūriškumo idėjos edukaciniai aspektai (tarpkultūrinė) edukologija.

Socialinis ugdymas – viena edukologijos šakų.

Sociokultūriniai ugdymo pagrindai (mikro ir makro sociumas); socializacija ir inkultūrizacija; pagrindiniai socializacijos veiksniai, darantys įtaką ugdymui ir ugdymuisi (šeima, mokykla, švietimas, valdžia, bažnyčia ir kt.); socializacijos būdai (adaptacija, asimiliacija ir akomodacija). Pozityviosios socializacijos ir vaiko gerovės sąsajos.

Socialinio ugdymo teorijos raida.

Socialinės ugdymo prielaidos. Moderniosios socializacijos teorijos. Ugdymo lygybė ir socialinis teisingumas; laisvė ir prievartos problema ugdyme, ugdymo kokybė ir jos matavimas. Socialinio ugdymo idėjos viduramžiais, renesanso epochoje, šviečiamojo laikotarpio ir naujųjų laikų edukologijoje. Socialinės edukacijos idėjos Lietuvos edukacinėje teorijoje ir praktikoje.

Socialinio ugdymo technologijos.

Edukacinių ir socialinių technologijų bendroji samprata. Socioedukacinio darbo organizavimas. Ugdytinio pažinimo būdai ir metodai. Socialiniai gebėjimai ir jų ugdymas. Individualus darbas. Darbas grupėje. Konsultavimas. Socioedukacinis darbas su mokyklos nelankančiais, mokymosi motyvacijos stokojančiais mokiniais. Socioedukacinis darbas su šeima.

Socialinis edukatorius

Socialinio edukatoriaus kompetencijos, funkcijos, pagrindiniai veiklos metodai; socialinio edukatoriaus reikalingumas ugdytiniams bei šios profesijos prasingumas visuomenėje. Pagrindinės socialinio edukatoriaus profesinės veiklos sritys: laiku pastebėti, įvertinti ir spręsti vaikų bei paauglių mokyklos nelankymo, nesimokymo, netinkamo elgesio, patyčių, bendravimo bei kitas problemas. Pedagogų, socialinių pedagogų ir kitų vaiko gerovės specialistų veikla humanizuojant ugdymo procesą bei kuriant efektyvios pagalbos sistemą įvairioms vaikų socialinėms grupėms.

Socialinės stratifikacijos dimensijos švietimo sistemoje. Socialinės stratifikacijos samprata ir dimensijos. Socialinė stratifikacija kaip individų ir grupių nelygybė visuomenėje. Patekimo į formalus ugdymo sistemą socialiniai aspektai (lyčių, rasių, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais); Vaikų socialinių grupių, patiriančių diskriminaciją dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, tautybės, įsitikinimų, religijos ir kt. charakteristika. Diskriminacijos apraiškos ugdymo institucijose ir jų prevencijos galimybės. Diskriminacijos dėl įvairių požymių įveikos strategijos ugdymo institucijose. Socialinis ugdymas kaip diskriminacijos prevencijos strategija.

Socialinės jaunimo ligos

Narkomanija, alkoholizmas, prostitucija, žalingas naudojimas internetu/ arba priklausomybė nuo interneto, ŽIV; ankstyvoji prevencija, nacionalinės prevencijos ir rehabilitacijos programos; socialinio pedagogo/socioedukatoriaus veikla įveikiant šias socialines negalias.

Bendruomenė kaip asmens socialinės paramos ir socialinio ugdymo sistemos dalis.

Moksleivių ugdymo gyvenamojoje vietoje koncepcija. Bendruomenės potencialinės edukacinės

galimybės. Bendruomenės ugdymo principai (demokratiškumo, žmonių įgalinimo, bendradarbiavimo), socioedukacinės funkcijos (ugdymo, socialinės globos, tarpusavio paramos), veiklos sritys (socialinė, edukacinė, kultūros, laisvalaikio ir kt.). Bendruomenės ir ugdymo institucijų; savanorių ir profesionalų bendradarbiavimas, įgyvendinant socialinio ugdymo programas bendruomenėje.

Savo pedagoginės veiklos identifikavimas ir vertinimas.

Veiklos tobulinimo tyrimo ir analizavimo galimybės ir metodika. Kompetencijų samprata. Asmeninių kompetencijų aprašo esmė ir rengimas. Asmeninių kompetencijų aprašo struktūra ir reprezentavimas. Pagrindžiančių kompetencijas įrodymų dokumentavimo strategijos.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Atsiskaitoma kaupiamojo balo principu (40% bendro įvertinimo sudaro atskaitymas egzamine, 30 % tyrimo ataskaitos parengimas ir pristatymas ir 30 % socialinio ugdymo projekto parengimas ir pristatymas.

Vertinant siekiama atskleisti, ar studentas geba:

1. apibūdinti šiuolaikines socioedukacines mokslo socialinio ugdymo teorijas bei koncepcijas, reikalingas mokantis visą gyvenimą;
2. atskleisti edukacines ir socialines asmens gerovės problemas, sistemiškai ir kritiškai vertinti socialines-edukacines situacijas ir pagrįsti galimas sprendimo strategijas;
3. analizuoti socialinę statistiką ir asmens socialinės raidos tendencijas ir jomis remiantis projektuoti socialinės-pedagoginės pagalbos modelius;
4. generuoti socialinio ugdymo idėjas ir panaudoti teorines/praktines žinias priimant sprendimus, sprendžiant individo, grupės ir bendruomenės problemas;
5. įvertinti socialinės partnerystės, socialinių tinklų kūrimo galimybes ir etapus, jų poveikį socioedukacinės veiklos efektyvumui;
6. atpažinti socialinių ligų rizikos situacijas ir parinkti adekvačius metodus jų prevencijai, siekiant pozityvios vaiko socializacijos;
7. įvertinti socialinius pedagoginius reiškinius socialinio ugdymo kontekste, išryškinant veiksnius, sąlygojančius diskriminacijos apraiškas ugdymo institucijose
8. kūrybiškai taikyti socialinio ugdymo idėjas, siūlyti inovatyvius sprendimus gerinant socialinę pedagoginę veiklą institucijose socialinio ugdymo kontekste
9. analizuoti bendruomenės socialinį žemėlapi, kritiškai įvertinti socialinio ugdymo resursus, juos telkti partnerystės tinklo kūrimo tinklo optimizavimui, užtikrinant asmens socialinio ugdymo sistemos efektyvumą.
10. gebės reflektuoti savo socialinę pedagoginę veiklą, ją tinkamai reprezentuoti bendruomenei, numatyti jos tobulinimo galimybes.
11. atlikti pasirinktos vaikų socialinės grupės (lyčių, rasų, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais) ugdymo institucijose situacijos tyrimą, kūrybiškai taikant naujausias socialinio ugdymo mokslo žinias, parengti ir pristatyti tyrimo ataskaitą
12. parengti ir pristatyti socialinio ugdymo X ugdymo institucijoje tobulinimo, sprendžiant pasirinktos vaikų socialinės grupės švietimo organizacijoje problemas projektą.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Berns R. (2009). Vaiko socializacija : šeima, mokykla, visuomenė. Kaunas : Poligrafija ir informatika.
2. Creative approaches to health and social care education : knowing me, understanding you? (2010). Basingstoke ; New York (N.Y.) : Palgrave Macmillan.
3. Jonutytė, I. (2007). *Savanorystė socialinio ugdymo sistemoje*. Klaipėda: KU leidykla
4. Jovaiša, L. (2001). *Ugdymo mokslas ir praktika*. Vilnius: Agora.
5. Juodaitytė, A. (2002). *Socializacija ir ugdymas vaikystėje*. Vilnius: Petro Ofsetas.
6. Juodraitis, A. (2004). *Asmenybės adaptacija: kintamųjų sąveika*. Šiauliai: ŠU leidykla.
7. Kveskienė, G. (2005). *Pozityvioji socializacija*. Vilnius: VPU leidykla..
8. Neubeck K. J. (2007). *Social problems : a critical approach* . Boston (Mass.) : McGraw-Hill : Higher Education

9. Noddings, N. (2007). *Phylosophy of Education*. Boulder (Colo.): Westview Press.
10. Ruškus, J. (2002). *Negalės fenomenas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
11. Senge, P. (2008). *Besimokanti mokykla*. Versa: The Book.
12. Shaffer D. R. (2009) *Social and personality development*. Wadsworth : Cengage Learning.
13. *Social behavior and skills in children* (2009). Dordrecht : Springer.
14. *Social life and social knowledge : toward a process account of development* (2008). New York (N.Y.) ; London : Lawrence Erlbaum Associates : Taylor & Francis Group.
15. Torres, A.C., Antikainen A. (2003). *The International handbook on the sociology and education: an international assesment of new research and theory*. Boston: Rowman and Littefield Publishing groups.
16. Webb.A.S. (2006). *Social work in a risk society*. New York : Palgrave Macmillan

Papildomi šaltiniai

1. Aleksandravičius, E., D.K.Kuzmickaitė (2008). *Emigracija ir šeima: vaikų ugdymo problemos ir iššūkiai*. Vilnius : "Versius eurus" leidykla.
2. Giddens, A. (2005). *Sociologija*. Vilnius: poligrafija ir informatika
3. Wenger, E. (1999), *Communities of practice. Learning, meaning, and identity*. Cambridge: Cambridge university.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Mokslo laipsnis, vardas, pavardė, padalinio pavadinimas

Prof.dr . Valdonė Indrašienė, Mykolo Romerio universitetas; doc. dr. Ilona Klanienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).